

Dkt. Dave Mathewson, Hermeneutics, Hotuba ya 20, Apocalyptic

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Kipengele kingine cha kutafsiri na kusoma fasihi au barua za Agano Jipya ni kutambua kwamba uwezekano wa ndani ya kundi pana la barua au waraka katika karne ya kwanza, lakini hasa katika Agano Jipya, ni uwezekano wa kutambua aina ndogo kwa njia ile ile ambayo hata katika siku zetu wenyewe chini ya kundi pana la barua tunaweza kuwa na barua tofauti ambayo mtu angemwandikia mwanafamilia ingekuwa tofauti sana na barua ya malalamiko ambayo mtu anaweza kumwandikia kampuni au barua barua ya maombi ya kazi. Kwa hivyo katika karne ya kwanza pia inaonekana kuwa na idadi ndogo ya barua ambazo zinaweza kuendana na barua fulani za Agano Jipya pia. Kwa mfano, ili kukupa mifano michache tu, Kitabu cha Filemoni au Barua kwa Filemoni, barua fupi zaidi iliyoandikwa na Paulo, inaonekana kuendana kwa karibu na aina ndogo inayowezekeka ya barua inayojulikana kama barua ya mapendekezo au barua ya utangulizi.

Na kwa kawaida hilo lilimaanisha kwamba mwandishi, mwandishi, angmtambulisha au kumpendekeza mtu fulani kwa mtu mwingine, mara nyingi akiomba upendeleo na kujumuisha, akikusudia basi, au kuahidi kumrudishia upendeleo mpokeaji. Kwa maneno mengine, unaposoma Barua kwa Filemoni, ni Filemoni au Paulo anamtambulisha Onesimo, mhusika mwingine mkuu, mwandishi ni Paulo, lakini Filemoni ndiye mpokeaji mkuu. Paulo anamtambulisha Onesimo kwa Filemoni kwa sababu Onesimo, ingawa alikuwa mtumwa wa Filemoni ambaye alikuwa amekimbia, sasa amekuwa Mkristo na ameongoka kupitia huduma ya Paulo.

Sasa Paulo anaandika barua ya utambulisho au utangulizi ili kumrudisha na kumtambulisha kwa Filemoni, mpokeaji, na pia anamwomba Filemoni neema, akiahidi kufanya jambo kwa ajili ya Filemoni. Kwa hivyo ni kama Filemoni, akisoma barua hii, angetambua wajibu wake wa kujibu kwa njia ambayo Paulo ameomba. Au,

kwa mfano, Kitabu cha Wafilipi mara nyingi kimeitwa barua ya familia, inayolingana, ikiwa na sehemu fulani zake zinazolingana na kile kinachojulikana kama barua ya familia, na baadhi ya lugha labda inaonyesha hilo.

Barua chache zinaweza kufanana na kile kinachojulikana kama wosia, ambao haukuwa barua sana katika karne ya kwanza, bali aina halisi ya fasihi ambayo ni wosia ilikuwa aina ya maneno ya mwisho ya shujaa anayekufa, kwani mtu alikuwa kitandani mwake cha kufa na familia yake na marafiki zake walikuwa wamemzunguka. Ilikuwa maagizo ya mwisho kwa wafuasi kwani mtu huyo alikuwa karibu kufa, ambayo yalijumuisha mawaidha na wakati mwingine utabiri wa siku za mwisho ndani yake. Unapata angalau vitabu viwili vinavyoonekana kuendana na wosia, na kimojawapo ni 2 Petro sura ya 1 na mistari ya 14 na 15 inaonekana kuakisi lugha ya wosia, yaani Petro kitandani mwake cha kufa, kwa maana fulani.

Sasa haya ndiyo maagizo yake ya mwisho anapokaribia kuondoka katika maisha haya. Haya ndiyo maagizo yake ya mwisho kwa wafuasi wake, kuanzia mistari wa 13. Nitarudi nyuma.

Hii ni sura ya 1, 2 Petro mistari wa 13. Nadhani ni sawa kuwakumbusha ninyi maadamu niko hai katika hema ya mwili huu, kwa sababu najua kwamba hivi karibuni nitaiweka kando kama Bwana wetu Yesu Kristo alivyonifahamisha, nami ninafanya kila juhudi kuona kwamba baada ya kuondoka kwangu mtaweza kukumbuka mambo haya kila wakati. Na unapata lugha inayofanana katika 2 Timotheo pia, ili barua hizi zote mbili, 2 Petro na 2 Timotheo, ziweze kuchukua umbo la wosia katika umbo la epistolari, ambayo ni maagizo ya mwisho kwa wafuasi wa watu hawa kabla hawajafa.

Katika 2 Timotheo, Paulo anazungumza kama maneno yake ya mwisho anapokabiliwa na kuuawa, na yote mawili yanaweza kuainishwa kama aina ya barua za wosia, maagizo ya mwisho ya shujaa anayekufa, au maagizo ya mwisho ya Paulo

na Petro kwa wafuasi wao kabla tu ya kufariki. Suala moja linalohusiana na fasihi ya barua ni jinsi tunavyoelewa uandishi. Kwa ufupi sana, kama aina ya upotoshaji, lakini linahusiana na masuala ya aina, kwa sababu cha kushangaza, tumezungumzia tu kuhusu wosia.

Maagano mengi ambayo tunayo katika nakala za, au nilirejelea hapo awali kitabu cha James Charlesworth, Pseudepigrapha ya Agano la Kale, katika juzuu hizo unaweza kupata marejeleo ya agano kadhaa, tafsiri za Kiingereza za aina kadhaa za fasihi ya wasia. Mengi yake ni yale yanayojulikana kama bandia, yaani yameandikwa kwa jina la mtu mwingine. Ni mfano wa baadaye unaoandika kwa jina la au kana kwamba mfano wa awali unaandika muda mrefu baada ya kifo chake.

Na kwa hivyo wengine wamependekeza kwamba baadhi ya barua za Agano Jipya zinaweza pia kuwa za bandia. Je, inawezekana kwamba baadhi ya barua katika Agano Jipya, kama vile 2 Petro au 2 Timotheo, ziliandikwa kwa jina bandia? Yaani, baada ya Paulo na Petro kufa, je, mtu, mmoja wa wafuasi wao, angeweza kuchukua kalamu na kuandika barua kwa jina lao? Na kwa hivyo, hakuna mtu ambaye angedanganywa na hili, hakuna mtu ambaye angedanganywa akifikiri kwamba Petro au Paulo waliandika hili, lakini wangetambua kulingana na aina ya fasihi kwamba mtu mwingine alikuwa akiandika kwa jina lao. Swali ni kama hii ilikuwa mbinu inayokubalika, si tu katika karne ya kwanza, lakini je, hii ingekuwa mbinu inayokubalika miongoni mwa waandishi wa Agano Jipya? Na je, hii ingekuwa mbinu inayokubalika ndani ya vigezo vya orodha ya Agano Jipya? Nadhani, nambari ya kwanza, hoja nzuri zinaweza kutolewa kwa uandishi wa barua zote na mtu aliyetajwa, ingawa ningekubali 2 Petro ni ngumu zaidi, na hata baadhi ya wasomi Wakristo au wa kiinjili wametambua ugumu huo, ingawa huku wakimshikilia Petro kama mwandishi wa barua hiyo.

Lakini pili, si wazi kwangu kwamba jina bandia lingekuwa kifaa kinachokubalika kisheria, yaani, lingekuwa kifaa kinachokubalika kinachotambuliwa miongoni mwa

waandishi wa Agano Jipya, hasa kwa vile kanuni ilikuwa ikitambuliwa na kutengenezwa, kwamba herufi hizo ambazo zingekuwa bandia zingekubaliwa, si wazi kwamba zingekubaliwa na hiyo ingekuwa kifaa kinachokubalika. Lakini kwa upande mwingine, hata tukikataa jina bandia, yaani, kuandika kwa jina la mtu mwingine, tena, muda mrefu baada ya mwandishi halisi kufa, mfuasi au mwanafunzi angechukua kalamu na kuandika kwa jina la mtu huyo, hata tukikataa hilo, kama tulivyokwisha kuona, si lazima kushikilia kwamba waandishi waliandika kila neno la mwisho linalopatikana katika Emanuensis . Na hii wakati mwingine inaweza kueleza tofauti kati ya barua hiyo.

Baadhi ya watu wanahisi kwamba Petro hangeweza kuandika 2 Petro kwa sababu theolojia ni tofauti, lugha na mtindo ni tofauti sana. Baadhi wamependekeza hili lingeweza kuhesabiwa kwa kutumia Emanuensis tofauti , au wakati mwingine Emanuensis , yaani, mwandishi au katibu ambaye unamwagiza aandike barua. Wakati mwingine, baadhi yao huenda walipewa uhuru zaidi kidogo, ili labda wangeandika sehemu kubwa ya barua, lakini mwandishi bado angetia sahihi barua hiyo.

Kwa hivyo tena, kwamba kilichoandikwa ndicho hasa Paulo au Petro au yeyote aliyetaka kiandikwe na angekubali na kukubaliana nacho kama kinachowasilisha kwa usahihi kile walichotaka kuwasilisha. Tuliona hili katika sura ya 16 ya Warumi na mstari wa 22, ambapo Tertio anatajwa kama mwandishi au labda mwandishi au Emanuensis , ambaye kwa kweli ameandika barua hiyo. Tunapata kitu kingine cha kuvutia sana katika barua kadhaa za Paulo, mfano mmoja katika Wagalatia katika sura ya mwisho kabisa, sura ya 5, samahani, sura ya 6. Na angalia kile Paulo anasema, nitaanza nacho, nitaanza kusoma na sura ya 6 katika mstari wa 11 hivi.

Anasema, tazama ni herufi kubwa gani ninazotumia ninapowaandikia kwa mkono wangu mwenyewe. Inawezekana kwamba hilo linarejelea barua nzima, lakini je,

inawezekana kwamba hii inaonyesha kitu ambacho wakati mwingine unaona katika barua zingine za kale? Na hiyo ni kuelekea mwisho wa barua, mwandishi anapokuwa amemwandikia mwandishi au Emanuensis barua , mwandishi mara nyingi angechukua kalamu na kuitia sahihi kwa jina lake mwenyewe au kutoa salamu kwa jina lake mwenyewe. Kwa hivyo , inawezekana kwamba Wagalatia, unapofika sura ya 6 na mstari wa 11, kwamba sasa Paulo anachukua kalamu mwenyewe na kuandika salamu ya mwisho na kumaliza barua? Kwa hivyo fasihi ya epistolari ilitengenezwa kwa njia mbalimbali, hasa kwa kutumia Emanuensis au mwandishi au kitu kama hicho, ambacho wakati mwingine kinaweza kuelezea baadhi ya tofauti ambazo mtu hupata katika barua.

Lakini nitaendelea na dhana kwamba barua za Agano Jipya zimetolewa na watu, zimeandikwa na watu, ambao majina yao yanatajwa katika utangulizi wa barua hizo. Kipengele kingine cha kutaja kabla hatujaangalia kanuni chache za kutafsiri fasihi ya epistolari, ni kwamba tayari nimetoa tahadhari na mashaka yangu kuhusu mbinu za balagha, yaani, kutambua barua, hasa barua za Paulo, kama mifano ya hotuba za balagha, hotuba za makusudi, au hotuba za kimahakama, au hotuba za epideictic. Sio kwamba hakuna kufanana na sio kwamba hakuwezi kuwa na thamani fulani katika kulinganisha kazi zake na sehemu fulani za barua za Paulo, sio kwamba Paulo hatumii kamwe hoja za balagha au vitu kama hivyo, lakini inaonekana kwangu kwamba, nadhani, ni jambo la kutiliwa shaka kuchukua hotuba za balagha za karne ya kwanza na kuzilazimisha kwenye barua za Agano Jipya.

Badala yake, tena, unapoangalia sifa rasmi za barua, unapoangalia vidokezo ambavyo mwandishi anajiachia, inaonekana kwamba waandishi wa Agano Jipya wanaandika kile ambacho si kidogo, hata kama ni tofauti kiasi gani, hawaandiki chochote pungufu ya barua ya kawaida ya karne ya kwanza, pamoja na utangulizi au salamu, shukrani, mwili, hitimisho na salamu, na kutumia vifaa vya kawaida vinavyoonyesha kwamba ndivyo wanavyofanya. Kwa hivyo sitarudia majadiliano au hoja zangu kwa Paulo hasa

akiandika barua za karne ya kwanza na si hotuba za balagha. Acha nimalizie kwa kuchora haya pamoja na kuangazia kanuni chache tu au miongozo ya kusoma na kutafsiri barua za karne ya kwanza zinazotokana na aina ya fasihi ilivyo.

Kwanza kabisa, ni muhimu katika kutafsiri barua za karne ya kwanza ili kujenga upya mazingira na tukio la kihistoria. Tayari tumetaja kwamba barua za Agano Jipya ni za mara kwa mara, majibu ya matatizo na masuala maalum katika kanisa la kwanza. Kwa hivyo, kwa kuzingatia barua yenyewe na kulingana na taarifa yoyote tunayoweza kukusanya kuhusu hali ya karne ya kwanza, ni muhimu kujaribu kujenga upya kile ambacho kinawezekana zaidi kilikuwa tatizo au suala au hali ambayo Paulo anazungumzia au Petro anazungumzia au Yakobo anazungumzia, na kisha barua hiyo inaonekanaje kama jibu la hilo?

Pili, nadhani ni muhimu pia kufuata hoja ya barua ili kutambua jinsi wazo linavyoendelea. Tena, zaidi ya hayo, simulizi linauliza jinsi sentensi na vifungu, katika ngazi ya sentensi na mstari, lakini pia ngazi ya aya, zinavyoweza kuelezea jinsi hoja inavyoendelea, kuweza kufuatilia hoja ya barua kutoka sehemu hadi sehemu. Kwa mfano, ili kukupa mfano mfupi sana, maandishi ambayo tutarudi baadaye, lakini kuelekea mwisho wa kozi hii, lakini katika Warumi sura ya 6 na mstari wa 1 hadi 11, tunapata mfano mzuri wa jinsi ilivyo muhimu kufuatilia hoja ya maandishi.

Kwanza kabisa, sura ya 6 ya Warumi inaanza na muundo wa kawaida wa maswali na majibu ambao Paulo anaufuata. Kuna mengi zaidi ya kusema kuhusu hili ambayo tutasema baadaye, lakini mara nyingi Paulo atauliza swali ambalo linaonekana kuwa pingamizi linalowezekana kwa jambo ambalo amelisema, kisha atajibu swali hilo. Kwa hivyo angalia sura ya 6 mstari wa 1, tuseme nini basi? Je, tuendeleo kutenda dhambi ili neema izidi? Hilo ndilo swali analouliza.

Jambo la kwanza kuzingatia basi ni kwamba inategemea kitu ambacho Paulo amesema hapo awali, na hii labda ni njia tu ya Paulo kutarajia pingamizi zinazowezezana ambazo wasomaji wanaweza kuwa nazo, sio lazima pingamizi halisi ambazo zinaweza kuwa zimetolewa, ingawa zingeweza kutolewa, lakini labda ni njia tu ya kuibua pingamizi zinazowezezana ambazo mtu anaweza kuwa nazo, haswa ambazo wasomaji wake wanaweza kuwa nazo, lakini pia kuzitumia kuendeleza hoja yake mwenyewe. Kwa hivyo ukiangalia sura ya 6, swali hili, je, tuendeleo kutenda dhambi ili neema iongezeke, labda linatokana na kitu alichosema nyuma katika sura ya 5, katika mistari ya 20 na 21, sura mbili za mwisho kabisa. Anasema, sheria iliongezwa, hii ni sura ya 5 ya Warumi mistari wa 20, sheria iliongezwa ili makosa yaongezeke, lakini dhambi ilipoongezeka, neema iliongezeka zaidi, ili kama vile dhambi ilivyotawala katika mauti, vivyo hivyo neema itawala kwa njia ya haki ili kuleta uzima wa milele kwa Yesu Kristo Bwana wetu.

Kwa hivyo pingamizi linalowezezana au swali linalowezezana ambalo linaweza kuulizwa, sawa, ikiwa 20 ni kweli, ikiwa dhambi inapoongezeka, neema inazidi kuongezeka, je, nifanye dhambi zaidi ili neema iongezeke zaidi? Na hilo ndilo swali haswa ambalo Paulo anauliza, je, tuendeleo kutenda dhambi ili neema iongezeke? Mistari iliyobaki, sehemu iliyobaki ya sura hii, mistari ya 2 hadi 11, inaweza kuonekana kama jibu la swali hilo, kama jibu. Hapana, kwa kweli, jibu liko katika aina mbili, aina ya mlipuko wa awali, la hasha, la hasha, ikifuatiwa zaidi na maelezo ya kimantiki. Hatuwezi kuendelea kutenda dhambi kwa sababu tumeunganishwa na Kristo ambaye amekufa kwa dhambi.

Tumekufa kwa dhambi kwa sababu tumeunganishwa na Kristo ambaye mwenyewe amekufa kwa dhambi na ambaye ametufufua ili tuishi katika upya wa uzima. Hilo hufanya swali hilo kuwa la kipuuzi. Kwa hivyo ni muhimu kuweza kufuatilia hoja, kuelewa jinsi hoja inavyotiririka na jinsi inavyofaa.

Tutazungumzia zaidi kuhusu hilo tutakapoangalia masuala ya muktadha wa fasihi baadaye katika kipindi kijacho. Kwa hivyo ni muhimu kuweza kufuata hoja, kufuatilia hoja, si kwa muhtasari tu wa maudhui, bali kwa kweli kuweza kuelezea jinsi inavyoendelea na jinsi mwandishi anavyoendeleza hoja yake na hoja yake. Kanuni ya tatu, kanuni ya tatu muhimu katika kutafsiri fasihi ya maandishi ni kutambua, tena, ni sehemu gani unayoshughulikia.

Je, unashughulika na, ikiwa unatafsiri maandishi, je, unashughulika na maandishi ambayo ni sehemu ya shukrani au sehemu ya mwili, sehemu ya sehemu ya kuhimiza, na ni tofauti gani ambayo inaweza kuleta katika jinsi unavyosoma? Tena, hasa kama mwandishi amepanua kitu na anafanya jambo la kipekee. Na kisha nne, angalia kama barua yako labda ni ya aina ndogo, kama vile Filemoni labda ni ya aina, aina ndogo inayojulikana kama barua ya mapendekezo, na kama hiyo inaweza kuleta tofauti katika jinsi unavyotafsiri barua.

Aina ya tatu ya fasihi, au kwa kweli ningesema ya tatu, labda bora zaidi, kitabu cha tatu kinachowakilisha angalau aina mbili au tatu katika Agano Jipya ni Kitabu cha Ufunuo. Kitabu cha Ufunuo kinaonekana kuweza kutambuliwa, ingawa siamini kwamba wasomaji wa kwanza wangetenganisha waziwazi kati ya hizi zote tatu, lakini aina tatu za fasihi zinazoonekana kujitokeza kutoka kwa maandishi ya Ufunuo ni kile kinachojulikana kama Apocalypse na Unabii na Barua. Mwandishi mwenyewe, kama tutakavyoona, anatambua wazi kazi yake kama unabii, na kwa kweli huanza na kuishia kama moja ya barua za Paulo, na pia inafaa, inaonekana kuwa na sifa za kipekee, hasa katika sura ya 4 hadi 22, inaonekana kuwa na sifa za kipekee za maandishi ya kale ambayo tumeyaita Apocalypse.

Tutaangalia hilo baada ya muda mfupi. Ugumu upo kwa angalau moja ya haya, hakuna mlinganisho sahihi katika ulimwengu wetu wa kisasa. Kwa maneno mengine, tunafahamu barua, tunaandika na kusoma barua, lakini ni lini mara ya mwisho

ulipoketi chini na kusoma Apokalipsi? Au ni lini mara ya mwisho ulipoketi chini na kumwandikia mtu Apokalipsi? Kwa hivyo ukosoaji huo wa aina au uelewa wa aina ya fasihi ni muhimu sana hapa, na hutusaidia, haswa katika kitabu hiki, kuepuka kutoelewana.

Kama tulivyosema, aina ya fasihi hufanya kazi hasa kama sehemu ya kuingia katika aina ya fasihi ili kutuongoza kwenye hatua sahihi, kutuongoza kwenye mwanzo sahihi wa kutafsiri kitabu, ingawa haisuluhishi masuala yote ya tafsiri, matatizo ambayo mtu bado anapaswa kufuata ndani, jinsi kitabu kinavyokua na kufunguka, aina yake ya aina ya ndani. Lakini kwa kawaida kutoelewana kwa Kitabu cha Ufunuo huja kwa kushindwa kutambua aina hizi tatu za Apocalypse, Unabii, na Barua, na kushindwa kuzitambua au kutozielewa vizuri. Mara nyingi, kutoelewa zote tatu na ni aina gani ya kitabu, ndiko kunakosababisha kutoelewana kwa Ufunuo, hasa katika kiwango cha watu wengi, ambapo Ufunuo hutumika kufanya kila aina ya mambo ya ajabu.

Lakini tunachotaka kufanya ni kwa ufupi, kama sehemu ya kuingia katika Kitabu cha Ufunuo, ni kuelezea kwa ufupi aina hizi tatu za fasihi, aina hizi tatu za fasihi. Tena, Ufunuo unakusudia kusomwa kama waraka au kama barua. Kwa kweli, unaposoma mwanzo kabisa, sura ya kwanza kabisa, angalau kuanzia mstari wa 4, inaonekana kama unasoma moja ya barua za Paulo kwa njia fulani.

Angalia jinsi mstari wa 4, Yohana, kuna utambulisho wa mwandishi, kwa makanisa saba katika jimbo la Asia, kuna utambulisho wa wasomaji, neema na amani iwe kwenu. Inasikika kama moja ya barua za Paulo. Lakini angalia jinsi hii inavyopanuliwa.

Tena, kwa hivyo ningependa, ningeweka na kuzingatia hili. Neema na amani, sehemu ya salamu inapanuliwa. Neema na amani iwe kwenu kutoka kwake aliyeko na aliyekuwako na atakayekuja na kutoka kwa roho saba zilizo mbele ya kiti cha enzi na

kutoka kwa Yesu Kristo ambaye ni shahidi mwaminifu, mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu na mtawala wa wafalme wa dunia.

Kwake yeye anayetupenda na kutuweka huru kutoka katika dhambi zetu kwa damu yake na kutufanya kuwa ufalme wa makuhani, kumtumikia Mungu na Baba yake, kwake kuna utukufu milele na milele, utukufu na nguvu milele na milele. Amina. Kwa hivyo huo ndio utangulizi wako wa barua pepe, salamu.

Na angalia pia Ufunuo unaishia kama herufi ya kawaida. Unaishia mistari ya 20 na hasa 21. Amina, njoo Bwana Yesu.

Mstari wa 21, Neema ya Bwana Yesu iwe pamoja na watu wa Mungu. Amina. Ambayo ni njia ya kawaida ya kupata barua za Agano Jipya zilizomalizika.

Kwa hivyo Ufunuo unakusudia kusomwa kama barua. Na sidhani kama hii haina maana. Nadhani ni kinyume cha sheria kupuuza hilo na kulipuuza.

Lakini pili, angalia kwamba mwandishi anakusudia au anaonyesha waziwazi kwamba anakusudia kuandika unabii. Angalia mistari michache ya kwanza ya kitabu hiki, hasa mstari wa tatu. Heri asomaye maneno ya unabii huu na heri wale wanaousikia na kuyazingatia yaliyoandikwa humo kwa sababu wakati umekaribia.

Katika sura ya 22 tena, atatambua mwisho wa kitabu, aina ya mwisho wa kitabu, mwisho kabisa wa kitabu, atatambua kazi yake kama unabii na kuwaonya wale wanaosikia maneno ya unabii huu wasiyapuuze na kuyaasi. Na pia mahali pengine katika sura ya 22, anabainisha waziwazi hili kama unabii. Kwa hivyo kitabu cha barua, kitabu cha Ufunuo, kina sifa za mwanzo na mwisho wa barua.

Inaonyesha nia ya Yohana kuandika barua kwa makanisa haya saba huko Asia Ndogo. Anabainisha waziwazi kazi yake kama unabii pia. Lakini sura ya kwanza katika mstari

wa kwanza pia inaonyesha nia ya Yohana ya kurekodi aina nyingine ya fasihi, yaani anaanza kwa kusema ufunuo au ufunuo wa Yesu Kristo, neno ufunuo hapa linatokana na neno la Kigiriki Apocalypse au ufunuo, ambalo Mungu alimpa ili kuwaonyesha watumishi wake kile ambacho lazima kitokee hivi karibuni.

Sasa ni kutoka kwa mstari huu ambapo tunapata lebo ya aina ya fasihi ya apocalypse. Nina shaka kama Yohana anatumia ufunuo au apocalypse hapa kama lebo ya aina ya aina ya fasihi ambayo ilikuja baadaye sana. Lakini wakati huo huo, kwa kuita hii ufunuo wa Yesu Kristo, ambao anawaonyesha manabii na Yohana, ni wazi kwamba Yohana anakusudia kitabu hiki kiwe cha aina ya fasihi ya fasihi ya ufunuo.

Inapaswa kuchukuliwa kama ufunuo, ufunuo wa kimungu wa Mungu kwa Yohana. Lakini unaposoma sehemu iliyobaki ya kitabu cha Ufunuo, hasa sura ya 4 hadi 22, tutaona kwa muda mfupi tu kwamba ina vipengele vingi vya kawaida kwa kundi la maandishi ambayo sasa tunayaita fasihi ya kiyama au kiyama. Na tutaanza na hilo.

Tutaanza kuchunguza aina ya fasihi ya apocalypse. Tena, apocalypse ni neno tunalotumia kuelezea kundi hili la maandishi ambayo yana sifa zinazofanana ambazo Ufunuo unaonekana kuwa wa na ambalo hupata jina lake kutoka kwa Ufunuo sura ya 1 mstari wa 1, apocalypse au ufunuo wa Yesu Kristo. Lakini ili tu ujue, apocalypse ni lebo ya kisasa.

Sio lazima iwe ile iliyotumiwa na Yohana na maandishi wa mwanzo kabisa kutaja kazi zao. Lakini wakati huo huo, inaonekana wazi kuna kundi la maandishi ambayo yana kufanana na sifa zinazofanana, na tutazungumzia kuhusu yale yaliyo. Kwa hivyo aina ya kwanza ya fasihi ni ile inayojulikana kama apocalypse ambayo Ufunuo unaonekana kuwa nayo.

Tena, apocalypse ni neno tunalotumia kuelezea kundi la maandishi yaliyoandikwa takriban wakati wa kipindi cha 200 KK hadi 200 BK. Kazi kama vile Danieli, kitabu cha Danieli katika Agano la Kale, na kitabu cha Ufunuo katika Agano Jipya. Na kwa njia, mengi ya yale nitakayosema yangemhusu Danieli pamoja na kitabu cha Ufunuo kwa kuwa yanaonekana kushiriki sifa zile zile za kifasihi na yanahusiana na aina moja ya fasihi.

Lakini kulikuwa na maangamizi mengine ya Kiyahudi na Kikristo yaliyozalishwa wakati huu wa takriban 200 KK hadi 200 BK ambayo hayajajumuishwa katika Agano Jipya la Kale. Kama nilivyosema hapo awali, unaweza kupata tafsiri za Kiingereza za hati nyingi hizi zilizokusanywa katika kazi ya vitabu viwili na James Charlesworth inayoitwa Pseudepigrapha ya Agano la Kale. Juzuu nambari moja ina tafsiri ya Kiingereza na wasomi mbalimbali wa maangamizi haya mengi, au njia rahisi zaidi ikiwa unataka kuyatafuta kwenye Google, andika jina la maangamizi na unaweza kupata tafsiri za Kiingereza mtandaoni.

Lakini haya ni kwamba maangamizi kimsingi ni masimulizi ya masimulizi, masimulizi ya nafsi ya kwanza, ya uzoefu wa maono au wa uzoefu wa ufunuo wa mwanadamu. Na baada ya kupata uzoefu huo wa ufunuo, sasa wanatoa masimulizi au ripoti ya kile walichokiona. Wakati mwingine uzoefu huu wa maono huwa katika umbo la ndoto.

Tunaona hilo likiendelea katika Danieli. Wakati mwingine ni usafiri halisi wa maono. Mtu huyo ana uzoefu ambapo ni kama vile ni uzoefu wa nje ya mwili ambapo anasafirishwa na Roho wa Mungu hadi maeneo fulani ili kuona mambo tofauti.

Jambo la kawaida sana nyuma ya haya yote ni aina fulani ya uzoefu wa maono ambapo wanaona vitu na sasa wanavirekodi kwa ajili ya maono haya kwa faida ya hadhira yao. Maono hayo kwa kawaida ni maono ya ulimwengu wa mbinguni. Wakati mwingine huwa na maono ya mbinguni au kuzimu, mahali pa hukumu.

Mara nyingi haya ni maono ya matukio ya mwisho ya siku za mwisho pia. Labda ufafanuzi maarufu zaidi ambao nimeupata, mojawapo ya ufafanuzi muhimu zaidi ambao nimekutana nao, lakini naona unarudiwa katika karibu kila kitabu, karibu kila kitabu kinachoshughulikia fasihi ya apokalipsi kinanukuu ufafanuzi huu au angalau huutumia kama mahali pa kuanzia. Huu ulikuwa ufafanuzi wa msomi anayeitwa John Collins ambaye amefanya kazi nyingi kwenye fasihi ya apokalipsi na aliufafanua apokalipsi kama huu.

Anasema, kiyama ni aina ya fasihi ya ufunuo ndani ya mfumo wa masimulizi ambapo ufunuo unapatanihwa na kiumbe wa ulimwengu mwingine, kwa kawaida malaika, kwa mpokeaji wa mwanadamu anayefichua ukweli usio na kifani ambao ni wa muda kwa kadiri unavyoona wokovu wa kiimani na ambao ni wa anga kwa kadiri unavyohusisha ulimwengu mwingine usio wa kawaida. Sasa acha nifungue ufafanuzi huu tena. Acha niseme tena kwa kuwa wengi wenu mnasikiliza hili.

Apokalipsi ni aina ya fasihi ya ufunuo, fasihi inayowasilisha ufunuo ndani ya mfumo wa masimulizi ambapo ufunuo unapatanihwa na kiumbe cha ulimwengu mwingine, kiumbe cha malaika, kwa mpokeaji mwanadamu anayefichua ukweli usio na kifani ambao ni wa muda kwa kadiri unavyoona wokovu wa kiimani na ni wa anga kwa kadiri unavyohusisha ulimwengu mwingine usio wa kawaida. Kwa hivyo wacha nifafanue kwa ufupi ufafanuzi huu. Nambari ya kwanza ni kwamba ni muhimu kuelewa katika ufafanuzi huu kwamba apokalipsi ni rekodi ya ufunuo kwa mpokeaji mwanadamu.

Kwa hivyo mpokeaji wa kibinadamu angekuwa, katika kisa chetu, Yohana, lakini angekuwa mwandishi wa apokalipsi ambaye ana uzoefu wa ufunuo hasa kupitia njia ya maono na sasa anarekodi hilo. Nambari ya pili, kumbuka kwamba ni simulizi la

simulizi hilo. Kwa hivyo fasihi ya apokalipsi kwa namna fulani inaweza kuchukuliwa kama fasihi ya simulizi.

Ni simulizi ya kitu ambacho mwandishi amepitia na kukiona kupitia ufunuo huu, uzoefu huu wa ufunuo. Sehemu ya tatu ya ufafanuzi huu ambayo ni muhimu ni kwamba ufunuo huu kimsingi unahusu mtazamo usio na kifani. Maana yake ni kwamba kimsingi ni ufunuo kuhusu kitu kinachopita ulimwengu wa sasa unaoonekana wa kidunia.

Kwa hivyo ni aina ya uzoefu usio wa ulimwengu huu. Sasa tutaona kwamba hiyo haimaanishi kwamba mwandishi hana umuhimu, kwamba ulimwengu huu si muhimu na ni aina ya kutoroka kwenye uhalisia wa mbinguni na uwepo wa mbinguni. Sio hivyo kabisa, lakini ni ufunuo wa ulimwengu na uhalisia unaopita ulimwengu wa kimwili unaoweza kuonekana kwa macho ya mwanadamu.

Na kwa hivyo njia pekee inayofaa kwa mtu kujua ukweli huu wa ajabu ni kuufunuliwa kwake. Kwa hivyo kiyama inahusu ukweli wa ajabu. Inatoa mtazamo wa ajabu kwa kumfungulia msomaji, mwonaji, mpokeaji huyu mwanadamu, kwa kumfungulia ukweli huu wa ajabu ambao, kama tutakavyoona, unakusudiwa kutoa mtazamo mpya kuhusu ukweli wa kimwili wa kidunia ambao wanaishi ndani yake.

Kwa hivyo haikusudiwi kuwa njia ya kutoroka, lakini imekusudiwa kufungua ulimwengu wao wa kimwili ili ueleweke kwa kuzingatia ukweli huu wa ajabu, mtazamo huu wa ajabu ambao unaweza kujulikana tu kupitia ufunuo wa moja kwa moja. Mbali na ufunuo na uzoefu huu wa maono kupitia kiumbe huyu mwingine wa ajabu, kiumbe huyu mwingine wa kidunia, wapokeaji wa wanadamu hawakuweza kuujua. Kuna sifa mbili za mtazamo huu wa ajabu.

Nambari ya kwanza, katika ufafanuzi huu, mara nyingi ni ya muda. Yaani, inarejelea eskatolojia au mwisho wa dunia. Kwa maneno mengine, maono yanayopita wakati.

Inapita zaidi ya wakati wao kujumuisha mwisho wa kidunia wa eskatolojia, lakini pia ni ya anga kwa kuwa jambo la tano ni ya anga. Hiyo ni kusema, maono, mtazamo wa kupita kiasi, kwa kawaida ni wa ulimwengu wa mbinguni. Inawatambulisha kwa uhalisia wa mbinguni, ulimwengu wa mbinguni, tena, ule ambao haungeweza kuonekana kwa mtazamo wa kibinadamu tu.

Kwa hivyo tena, hii inamaanisha ukweli kwamba ni ya muda na ya anga, kwani maangamizi si kuhusu wakati ujao tu. Mara nyingi tumesoma vitabu kama Ufunuo au Danieli kuhusu matukio yajayo, lakini pia ni kufichua ukweli tofauti, mtazamo tofauti, ulimwengu wa mbinguni, mtazamo tofauti kuhusu uhalisia na maisha.

Tutazungumzia zaidi kuhusu hilo, lakini mambo mengine mawili ninayotaka kuongeza kwenye ufafanuzi huu wa fasihi ya maangamizi ni, kwanza kabisa, ni ukweli huu usio na kifani unaohusu wakati, kuhusu wakati ujao, lakini pia wa anga, kuhusu ulimwengu wa mbinguni, unaowasilishwa na kufunikwa kwa lugha ya ishara nyingi.

Kama moja ya mambo unayoyajua unaposoma maangamizi ni jinsi yanavyowasiliana kupitia taswira zenye michoro mingi. Mara nyingi watatumia taswira za wanyama. Mara nyingi watatumia taswira ambazo wakati mwingine ni mchanganyiko wa wanyama na vitu vya binadamu na vitu vingine vinavyofichua alama za ajabu, wakati mwingine, za ajabu.

Na Ufunuo pia huwasilisha kimsingi, labda hata moja ya sifa ambazo baadhi hufikiri zimeenea zaidi katika Ufunuo kuliko mafunuo mengine, ni kiasi cha ishara ambacho mtu hupata ndani yake. Kwa mfano, hii ni Ufunuo sura ya 9 na sura ya 8 na 9 ni simulizi katika Ufunuo la maono ya mwandishi ya kumiminwa kwa mabakuli saba na kila bakuli linapomiminwa duniani, kitu kinatokea. Na angalia katika sura ya 9, angalia

kile mwandishi anachokiona katika aina ya ajabu, hii ni bakuli la tano lililomiminwa, au samahani, tarumbeta ya tano.

Nina tarumbeta na mabakuli. Mabakuli yanakuja baadaye. Hizi ni tarumbeta.

Tarumbeta ya tano inapopigwa katika sura ya 9, jambo fulani hutokea na nzige hawa wanatoka na nataka utambue jinsi anavyowaelezea nzige hawa. Tunaweza kuzungumzia hawa baadaye, lakini hivi sasa ninavutiwa tu na wewe kuona ishara na aina ya picha ya taswira na jinsi ishara hizo wakati mwingine zinavyowekwa pamoja kwa njia, angalau kwetu, ambazo ni za ajabu, ingawa zinaweza kuwa hazikuwa za ajabu sana kwa wasomaji wa kwanza. Lakini sura ya 9, malaika wa tano alipiga tarumbeta yake na nikaona nyota iliyoanguka kutoka mbinguni hadi duniani.

Nyota ikapewa ufunguo wa shimo la kuzimu. Alipofungua kuzimu, moshi ukatoka ndani yake, kama moshi kutoka kwenye tanuru kubwa. Jua na anga vikatiwa giza kwa moshi kutoka kuzimu, na nzige wakashuka kutoka kwenye moshi juu ya nchi, wakapewa nguvu kama ile ya nge wa dunia.

Waliambiwa wasiharibu majani ya nchi, wala mmea wowote, wala mti, bali wale tu ambao hawakuwa na muhuri wa Mungu kwenye vipaji vya nyuso zao. Hawakupewa mamlaka ya kuwaua, bali kuwatesa kwa miezi mitano tu, ambayo, miezi mitano, labda ilikuwa mtindo wa maisha wa kawaida wa nzige, wakati huo katika karne ya kwanza. Na maumivu waliyoyapata yalikuwa kama kuumwa na nge.

Kwa hivyo hawa ni nzige ambao wanaweza kuwadhuru watu na kuwauma kwa njia ile ile ambayo nge anaweza kuwauma. Acha niruke hadi nianze na mstari wa saba, ambapo wanaanza kuelezewa. Nzige wanaonekana kama farasi walioandaliwa kwa vita.

Sasa mnao nzige hawa wanaofanana na farasi. Juu ya vichwa vyao walikuwa wamevaa kitu kama taji za dhahabu na nyuso zao zilikuwa kama nyuso za wanadamu. Nywele zao zilikuwa kama nywele za mwanamke.

Meno yao yalikuwa kama meno ya simba, na vifua vyao vilikuwa kama vifua vya chuma, na sauti ya mabawa yao ilikuwa kama sauti ya farasi wengi na magari ya vita yanayokimbilia vitani. Walikuwa na mikia iliyouma kama nge, na katika mikia yao walikuwa na uwezo wa kuwatesa watu kwa miezi mitano.

Nao walikuwa na mfalme juu yao, ambaye alikuwa malaika wa kuzimu. Kwa hivyo hapa unamwona Yohana, Yohana akiona maono ya nzige hawa, lakini hakika wao ni zaidi ya nzige. Wana mikia kama nge ambayo inaweza kuuma na kusababisha madhara.

Wana vichwa kama vya binadamu vyenye taji juu yao na uso kama wa mwanamume, lakini nywele kama za mwanamke na meno kama ya simba. Namaanisha, ni kitu gani hiki ambacho Yohana anakiangalia duniani? Ni nini hiki anachokiona katika maono yake? Lakini hoja yangu katika hatua hii katika majadiliano yetu ni kutambua tu kwamba ishara za picha na maelezo ya alama na kile ambacho Yohana anaona katika maono yake. Kwa hivyo una dunia, ukweli huu wa hali ya juu wa mustakabali wa eskatolojia, kidunia, na pia ulimwengu wa mbinguni umewasilishwa kwa lugha ya ishara sana.

Jambo la pili ambalo ningengeza kwenye ufafanuzi huu ni msisitizo juu ya kazi hiyo. Kazi ya ufunuo inaonekana kuwa ni kuwafaraji na kuwahimiza watu wa Mungu kulingana na mtazamo huu wa kupita kiasi. Kwa hivyo kwa kutoa mtazamo wa kupita kiasi juu ya uhalisia, ufunuo unaweza kuwahamasisha wasomaji kumtii Mungu na neno lake.

Inafanya kazi ya kuwafariji wale wanaoteseka, lakini pia kuwahimiza wasomaji wa Mungu kuwaleta katika njia inayolingana na jinsi Mungu anavyotaka watu wake waishi. Kwa hivyo kwa maneno mengine, maangamizi, tena, hayapo tu kwa ajili ya uvumi kuhusu wakati ujao na kuhusu mbingu, ingawa wakati mwingine maangamizi mengine yanaweza kushiriki katika baadhi ya hayo, lakini kimsingi yanafanya kazi ya kuwahimiza na kuwafariji watu wa Mungu. Yana kusudi la kushtua.

Linapokuja suala la kuelewa, basi, apocalypse, kuangalia zaidi wazo hili la mtazamo usio na mipaka na kile ambacho apocalypse kama Ufunuo hufanya, kimsingi kile kinachofanya ni kwamba hufanya kazi ya kufungua wakati uliopo kwa mtazamo huu mpya na usio na mipaka. Hiyo ni, Ufunuo na apocalypse zingine hazikusudiwi kuwa fasihi ya kubuni tu. Tena, hazikusudiwi kutoa njia ya kutoroka.

Sio njia tu ya kutoroka ulimwengu huu kwa kutoa aina hii mbadala ya ulimwengu wa njozi ambayo wasomaji wanaweza kukimbilia. Lakini badala yake, imekusudiwa kuwasaidia wasomaji kuona ulimwengu wao wa sasa katika mwanga mpya.

Wanapoangalia nje, kama vile matukio mengi ya mwisho yalivyofanya, na matukio mengi ya mwisho yalivyotarajiwa, kama wasomaji walivyoangalia ulimwengu wao wa majaribio, ambapo mara nyingi walikuwa katika hali za utawala wa kigeni, ambapo baadhi yao wanaweza kukandamizwa na utawala wa kigeni, au labda baadhi yao walikuwa wasomi na kukubaliana na kushiriki katika ushawishi wa kigeni na utawala wa kigeni, kile ambacho mafuriko yalifanya ni kutoa mtazamo tofauti juu ya ulimwengu wao wa majaribio.

Walipokuwa wakiiangalia, kile ambacho maangamizi yalisema, mambo si yote kama yanavyoonekana. Unachokiona kwa jicho katika ulimwengu wa kimwili, chini ya utawala wa kigeni, n.k., kila kitu kinachoendelea katika hali yao, unachokiona ni sehemu tu ya hadithi. Sio hayo tu yaliyopo.

Ufunuo ni nini, je, kuna ukweli uliopo zaidi ya kile unachokiona, lakini unaohusiana nao na unaushawishi, na utakusaidia kuuona na kuuitikia na kuishi ndani yake katika mwanga mpya. Ufunuo ambao unaweza kujulikana tu, au samahani, ukweli, mtazamo ambao unaweza kujulikana tu kupitia ufunuo wa kimungu. Kwa hivyo tena, ufunuo kisha hufunua ukweli usio na kifani kuhusu wakati ujao na kuhusu ulimwengu wa mbinguni unaounda jinsi mwandishi au jinsi wasomaji wanavyopaswa kuutazama ulimwengu wao wa sasa.

Kwa kufungua ulimwengu wao wa sasa ambao wanaona kwa majaribio na uzoefu kwa majaribio, kwa kuufungua kwa mtazamo wa juu zaidi, uhalisia wa mbinguni unaouzunguka, lakini unaouathiri, na mustakabali ambao msomaji anaweza kuuona kwa mwanga mpya. Mara nyingi mimi hulinganisha hili na kutazama tamthilia. Ikiwa umewahi kutazama tamthilia au onyesho, iwe shuleni au limefanywa kitaalamu zaidi, kwa kawaida unachokiona ni kinachoendelea jukwaani.

Unawaona waigizaji wakiigiza na kuingiliana, na unatazama hadithi hadi mwisho. Wakati mwingine kile ambacho huoni ni kile kinachoendelea nyuma ya pazia kinachofanya tamthilia ifanye kazi. Huwaoni meneja na wakurugenzi wa jukwaa, huwaoni mafundi wakitengeneza taa, na huwaoni watu wa vifaa na watu wa mavazi yote wakifanya kazi ili tamthilia hii ifanye kazi.

Unachokiona ni mchezo wa kuigiza. Kama ungeinua pazia ili uweze kuona nyuma ya pazia, unaweza kupata kila kitu kinachofanya mchezo huo ufanye kazi na kila kitu kinachosaidia kuelewa mchezo huo. Mchezo unaweza kueleweka peke yake, lakini utaona utendaji unaofanya ufanye kazi na umeuleta.

Ufunuo hufanya hivyo kwa njia fulani. Huondoa pazia nyuma ya historia na uhalisia wa kidunia ili kukuonyesha uhalisia wa mbinguni na wakati ujao unaoeleweka kwa kile kinachoendelea sasa. Kwa kuzingatia ujuzi huu wa ulimwengu wa mbinguni na

wakati ujao unaopatikana tu kupitia ufunuo wa kimungu, wasomaji sasa wanaweza kuona hali yao katika mwanga mpya.

Tena, kwa majaribio, wanachokiona katika ulimwengu wao si vyote vilivyopo. Kuna ukweli mwingine ulio nyuma yake unaowasaidia kuuona katika mwanga mpya.

Danieli na Ufunuo vyote vimeandikwa katika muktadha wa mapambano ya kuishi maisha katika mazingira ya kipagani na chini ya himaya ya kipagani, ambapo baadhi kwa kweli wanakandamizwa na wanateseka, lakini wengine wanakubali na wako tayari kushiriki katika utawala huo wa kipagani na himaya na mfumo wa kipagani.

Kile ambacho Danieli na Ufunuo hufanya basi, wanachofanya, ni kuwasilisha mtazamo usio na kifani, kufungua mtazamo wa msomaji ili kuona uhalisia wa mbinguni na mustakabali ambao unapaswa kuamua jinsi wanavyoitikia hali yao ya sasa. Kwa hivyo hivyo ndivyo kitabu cha Apocalypse kinavyofanya. Tena, Ufunuo, kisha mimi nauchukulia, unajaribu kuwasaidia wasomaji wanaoishi katika karne ya kwanza, kama nitakavyoonyesha baadaye, wakiishi katika himaya hii ya Kirumi ya karne ya kwanza inayotawaliwa na Roma.

Wanapoangalia nje kwa majaribio, wanamwona mfalme ameketi kwenye kiti cha enzi, wanaona utawala wa Kirumi, wanaona mambo yote mema ambayo Roma imefanyia ulimwengu, lakini Yohana katika Ufunuo anasema, wacha niwaonyeshe mtazamo mwingine. Wacha nitoe mtazamo wa mbinguni na wa kieskatolojia kuhusu kile unachokiona ili uweze kukiitikia na kuishi ndani yake katika mwanga mpya. Kama unabii, kipengele cha pili cha fasihi cha Ufunuo ambacho hatutazungumzia sana, tumejadili fasihi ya kinabii kuhusiana na unabii wa Agano la Kale, lakini kama unabii, basi Ufunuo, sambamba na manabii wa Agano la Kale, na unaposoma Ufunuo kwa makini, Yohana anadai kuandika katika utamaduni wa na sambamba na unabii wa Agano la Kale wa zamani, kama vile Isaya na Ezekieli na Yeremia.

Anachukua maandishi yao mengi na sasa anayatumia na kuyaunganisha katika kazi yake mwenyewe. Kwa hivyo, Ufunuo kama unabii, kama vile maandishi ya unabii ya Agano la Kale, kimsingi, nachukulia, ni kutabiri, au kusema, na si tu, au si kutabiri kimsingi. Hiyo ni kusema, kitabu cha Ufunuo kama unabii ni tangazo la ujumbe kwa wasomaji wa kisasa utakaowasaidia kukabiliana na hali yao.

Ni wito kwa watu kuchukua kwa uzito uhusiano wao na Yesu Kristo na wito kwa wasomaji kumfuata Yesu Kristo bila kujali matokeo yake, si tu utabiri wa matukio yatakayotokea katika siku zijazo. Mbinu yoyote ya Ufunuo inayoanza na mtazamo kwamba huu ni utabiri wa matukio ya baadaye imeelewa vibaya aina yake ya kifasihi. Ni unabii.

Yaani, ni tangazo la ujumbe kutoka kwa Mungu, kutoka kwa Yesu Kristo kwa watu wake, ili kuwafanya wamfuata Yesu Kristo kwa utii bila kujali matokeo yake. Kwa hivyo, ni ujumbe kwa hali yao. Lakini pia, kama manabii wa Agano la Kale, ni ujumbe uliojikita katika historia.

Tena, hii si fasihi ya kubuni, lakini haijalishi imejikita katika lugha ya mfano katika mtazamo huu wa mbinguni, bado inahusu hali ya msomaji katika muktadha fulani wa kihistoria na hali ya kihistoria. Kwa hivyo, tunapaswa kutarajia Ufunuo kuwa unarejelea matukio halisi, watu halisi, maeneo halisi katika karne ya kwanza, lakini pia katika siku zijazo, hata kama yangeenezwa kwa mfano na kwa mfano. Na mwishowe, tayari tumesema kwamba kitabu cha Ufunuo pia ni barua.

Ni wazi inaanza kama barua. Ni wazi inaishia kama moja ya barua za Paulo.

Inawezekana kabisa, labda mwandishi, kutokana na umuhimu wa barua za Paulo huko Asia Ndogo na ulimwengu wa Kigiriki na Kirumi wa karne ya kwanza, kutokana na umuhimu wa barua za Paulo katika makanisa ya karne ya kwanza, labda

mwandishi kwa namna fulani anamwiga Paulo katika muundo wake wa barua kwa sababu ya umuhimu uliokuwepo.

Lakini baada ya kusema kwamba, angalau, maana ya hii kama barua, tukiichukulia kwa uzito kama barua, na nadhani tunapaswa, hiyo ina maana kwamba Ufunuo ni wa mara kwa mara kama barua yoyote ya Paulo. Hiyo ni, lazima tuelewe Ufunuo kwa kuzingatia muktadha wa kihistoria na historia ya kitamaduni iliyosababisha barua hii kuandikwa, na mwisho huu uandikwe kwa wasomaji. Lazima tuusome kwa kuzingatia matatizo mahususi ambayo ilikuwa ikishughulikia, na lazima tuuone Ufunuo kama jibu la hali na mazingira na matatizo mahususi sana katika karne ya kwanza, kama vile barua za Paulo zilivyokuwa, kama vile barua za Petro, au kama vile barua ya Yakobo ilivyokuwa.

Kwa bahati mbaya, wengi hupuuza kipengele hiki cha kitabu cha Ufunuo ambacho kinakiweka katika muktadha wake wa kihistoria wa awali, lakini ningesema tunahitaji kukichukulia kwa uzito. Sasa, hii ina maana gani kwa tafsiri ya kitabu cha Ufunuo? Na ninataka tu kuangazia kanuni chache ninazofikiri ni zinazotokana na aina ya fasihi ambazo zinapaswa kutuongoza katika kukisoma, na mengi ya nitakayosema pia yanatumika kwa apocalypse nyingine pekee ya kisheria, nayo ni kitabu cha Danieli. Na kwa njia, kama vile aina ya kando tena, najua nina mengi ya haya katika mihadhara, lakini kama kando nyingine, ni muhimu kutambua kwamba ingawa kunaweza kuwa na vitabu vingine katika Agano Jipya na la Kale ambavyo vinajumuisha lugha ya aina ya apocalypse, kwa kweli Danieli na Ufunuo ndizo apocalypse pekee za kweli ambazo zinarekodi uzoefu halisi wa maono wa msomaji.

Sehemu zingine kama Mathayo 24 na 25, au maandishi mengine yanayoitwa apokalipsi, kwa namna fulani hayana, kwa sababu hayarekodi uzoefu wa maono wa mwandishi, ingawa yanaweza kujumuisha lugha ya mwisho wa dunia au lugha ya apokalipsi. Ezeieli ni maandishi mengine ambayo labda nadhani yanafanana zaidi na

apokalipsi, hasa sura ya 40 hadi 48 ambayo yanarekodi waziwazi uzoefu wa maono wa mwandishi. Katika Yohana mwenyewe anatumia sana Ezekieli, labda kwa sababu hiyo.

Lakini mengi nitakayosema yanaweza kumhusu Danieli pia, lakini kimsingi yatalenga katika kutafsiri kitabu cha Ufunuo. Lakini jambo la kwanza kutambua ambalo nadhani linajitokeza waziwazi kutoka kwa aina ya fasihi kwamba Ufunuo ni kama ufunuo, ni kwamba lazima tuwe macho kuhusu ishara za Ufunuo. Sasa, Ufunuo unamaanisha, na Danieli pia anamaanisha, lakini Ufunuo unarejelea, kama tulivyosema, matukio halisi na watu halisi.

Inaelezea matukio halisi, ningebishana, katika karne ya kwanza. Tena, Ufunuo unajaribu kuelewa hali ya msomaji mwenyewe. Lakini pia inarejelea matukio halisi yatakayotokea katika siku zijazo, hasa katika siku zijazo za eskatolojia, muhtasari wa historia.

Lakini katika kuelezea matukio halisi, yanaelezea kupitia lugha ya sitiari na ishara. Haielezi kihalisi. Kusoma Ufunuo si kama kutazama makala ya habari ya CNN au makala ya BBC kuhusu tukio fulani la dunia.

Lakini badala yake, ni kama kutazama mchoro au taswira ya kisanii. Ufunuo, tena, unawasiliana kwa njia ya mfano. Unarejelea matukio halisi, lakini unarejelea matukio hayo kupitia alama na taswira, si halisi.

Labda mlinganisho wa karibu zaidi, mlinganisho wa kisasa, na Ufunuo, na tena, hii si ya asili kwangu, niliiona katika kazi kadhaa, lakini niliiona kuwa ya manufaa, yaani kulinganisha Ufunuo na katuni ya kisiasa. Katuni ya kisiasa, ikiwa umewahi kusoma moja, katuni ya kisiasa ni ufafanuzi na inarejelea matukio halisi ya kihistoria, matukio ya kisiasa na watu. Lakini unaposoma katuni ya kisiasa, utaona kwamba inatumia

alama na picha za michoro, na wakati mwingine hutumia kutia chumvi na katuni ili kufafanua hoja yake.

Badala ya aya moja tu ya nathari, masimulizi ya kinachoendelea kisiasa, maelezo ya moja kwa moja, katuni ya kisiasa ni njia bora zaidi ya kupata mtazamo fulani kuhusu hali ya kisiasa. Na wakati mwingine picha hizo huwa hata, wakati mwingine, picha hizo huwa na picha ambazo tunajua zinamaanisha nini. Kwa hivyo angalau katika muktadha wa Marekani na mfumo wao wa kisiasa, ikiwa unasoma katuni ya kisiasa na unaona tai, unajua kwamba hiyo inawakilisha Marekani.

Ukimwona punda au tembo, hao hawamaanishi wanyama halisi, ni ishara ya vyama viwili vya siasa, Warepublican na Wademokrat. Kwa hivyo, na hata wakati watu wa kimwili wanaonyeshwa kwenye katuni ya kisiasa, mara nyingi hutwa chumvi na kuchorwa, ili uweze kuelewa hoja na uweze kutambua wao ni akina nani. Kwa hivyo hoja kuhusu katuni za kisiasa ni kwamba wanaporejelea matukio halisi ya kihistoria, mambo yanayotokea katika historia na kwa wakati, mwandishi anawaelezea kwa lugha ya picha na ishara nyingi, ili upate hoja na uione kwa mwanga mpya.

Hivyo ndivyo ufunuo unavyofanya. Ufunuo, kama katuni ya kisiasa, ni ufafanuzi kuhusu matukio ya kihistoria, mambo yanayoendelea katika siku za msomaji na mambo yatakayotokea katika siku zijazo, lakini yakionyeshwa kwa lugha ya ishara na yenye michoro mingi, ili wasomaji wapate kuelewa, ili kutoa mwanga mpya kuhusu hali hiyo, kuathiri, si tu kiakili, bali pia kimwonekano na kihisia, ili waweze kujibu kwa njia tofauti. Nililelewa, kwa hivyo ufunuo huwasiliana kwa njia ya ishara, hilo ni muhimu sana.

Nililelewa katika muktadha uliosema, unahitaji kutafsiri ufunuo kihalisi, isipokuwa kama kuna sababu nzuri sana ya kutofanya hivyo. Hilo linapaswa kugeuzwa kichwani, na kwa kuzingatia aina ya ufunuo wa fasihi, nadhani bora zaidi, tunapaswa kutafsiri

ufunuo kiishara, isipokuwa kama kuna sababu nzuri sana ya kutofanya hivyo. Kwa hivyo, kwanza kabisa, ni hitaji la kuelewa ishara.

Katika kipindi chetu kijacho, tutaangalia kwa undani zaidi hilo na kutoa mifano na vielelezo vya jinsi kutafsiri ufunuo kiishara kunavyofanya kazi, na jinsi ishara zinavyofanya kazi, na zinavyofanya kazi, na jinsi tunavyopaswa kuzisoma.